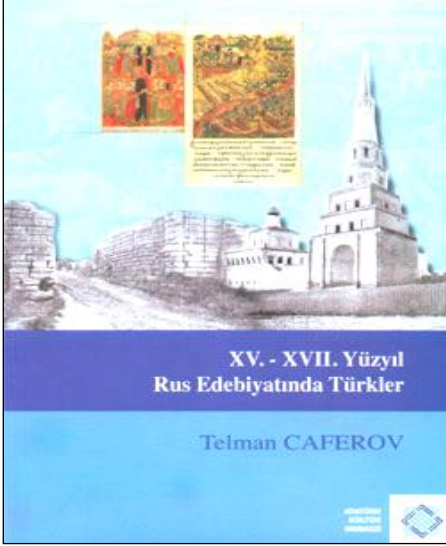

Telman Caferov, XV.–XVII. Yüzyıl Rus Edebiyatında Türkler, Çev. Dr. Nagit Abdullayev, Atatürk Kültür Merkezi Yayınları, Ankara 2010, XII+128 sayfa, ISBN: 978-975-16-2303-4.

Ruslar, tarih sahnesine IX. yüzyıl gibi nispeten geç bir tarihte çıkmış olmalarına rağmen, edebiyat sahasında tedricî bir tekâmül gösterip mühim eserler ortaya koyarak XIX. yüzyılın ikinci yarısından itibaren dünya çapında bir edebiyat vücuda getirmeyi başarmışlardır. Rus devletinin inşa sürecinde, özellikle 988 yılında Hıristiyanlığın kabulü ile birlikte, Bizans yazım gelenekleri taklit edilmiş ve ilk edebî eserler de yine bu dönemde kaleme alınmıştır.

Söz konusu devirde Güney Rusya Bozkırları nam-ı diğer Deşt-i Kıpçak, Türk topluluklarının hâkimiyetinde olduğundan Türk-Rus çekişmeleri ya da ittifakları kaçınılmaz hale gelmiş ve bahis mevzu münasebetler tabiatıyla Rus dilinde telif

edilen eserlere de aksetmiştir. Nitekim Hazarlar, Bulgarlar, Peçenekler, Uzlar (Oğuzlar), Kıpçaklar, Türk-Tatarlar, Osmanlılar ve daha başka mikro Türk toplulukları hakkında malumat ihtiva eden Rusça eserler hakikaten azımsanmayacak ölçüdedir.

Bununla birlikte Rusça yazılı eserlerin Türk tarihi açısından taşıdığı ehemmiyete ilişkin tetkikat doğal olarak yurdumuzdaki Rus Dili ve Edebiyatı bölümlerinden beklenmektedir. Ancak bu konuda henüz bir arpa boyu mesafe kat edilemediği açıktır. Elbette hâlihazırdaki menfî durumun muhtelif sebepleri vardır. Lakin bize göre asıl mesele, Türk tarihi konusundaki meselelerin çözümünde dil bölümlerinin yeterince görev yapmalarınıdır ki hâl böyle olunca, zikrettiğimiz konular hakkında yabancı dillerde kaleme alınan araştırmaların Türkçeye tercüme edilmesi işi büyük önem kazanmaktadır.

İşte Telman Caferov tarafından telif edilen yukarıda künyesi yazılı kitap da bu nevidendir. Kısa bir “Sunuş” (s.VII-XI) kısmından sonra beş ana bölüme ayrılan eserin muhteviyatı şöyledir: “XV.-XVII. Yüzyıla Ait Tarihi ve Askeri Hikâyelerde Türk-Tatar Konusu” (s.1-6), “İstanbul’un Türkler Tarafından Fethi Hakkında Hikâye ve İvan Peresvetov’un Eserlerinde XV.-XVI. Yüzyıl Rus-Türk İlişkileri” (s.7-21), “XVI. Yüzyıl Tarihi Hikâyesi Olarak Kazan Tarihi” (s.23-46), “Azak Hikâyelerinde Gerçekler ve

Kitap Tanıtımı

Uydurmalar” (s.47-72), “XV.-XVII. Yüzyıla Ait Rus Seyahatname ve Sefaret Hikâyelerinde Türk-Tatar Konusu” (s.73-101), “Sonuç” (s.103-105), “Kaynaklar” (s.107-117), “Ekler” (s.119-121), “Resimler” (s.122-128).

Eser Rusya’da yapılan ciddi tetkiklerin bir özeti mahiyetindedir. Bununla birlikte konuyla ilgili derli toplu bilgi sunulduğu için son derece faydalıdır ve özellikle erken dönem Rus tarihi ve edebiyatıyla uğraşan araştırmacılara yarar sağlayacak türdendir. Fakat kitabın tercümesinde terminoloji ile ilgili bazı küçük kusurlar mevcuttur ki bunların listesi şöyledir:

Sayfa	Yanlış	Doğru
VII	Knyezliklere	Knezliklere
X	Hüsref	Hüsrev
1	Astırahan	Astarhan
2	Büyük Mehmet Han	Uluğ Muhammed Han
2	Prens Mamay	Hanzâde Mahmudek
2	Kiyef	Kiev
8	Florentin	Floransa
29	Mehmed Kirem	Mehmed Giray
30	Dimitri Donski	Dimitri Donskoy
31	Kudait	Hudaykul
31	Kaybulu	Kaybula
31	Derbiş Aley	Derviş Ali
35	Litunya	Litvanya
37	Ağamız İsa’ya...	Efendimiz İsa’ya...
43	Ali Han	Şah Ali Han
43	Safa Gerey	Safa Giray
44	Yusuf Han	Yusuf Mirza
45	Aslan gibi haykırırlar...	Aslan gibi kükrerler...
51	Şihahmed	Şeyh Ahmed
52	Tanı	Tana (şehir)
55	Moskova prensi	Moskova knezi
63	Put	Pud (ağırlık birimi: 16,3 kg)
68	Çigirin	Çihrin
74	Florans	Floransa
78	Mazdaran	Mazenderan
96	Mizgıt ve kişen	Mescid ve mezarlık
96	Ak-Nazar	Hakk-Nazar

Dr. Serkan Acar*

* Ege Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Genel Türk Tarihi Anabilim Dalı, Bornova, İzmir.